

Vleesch, Brixus, 165, 168.	Weylaert, Joris, 137, 153, 159,
Walle, Jan van den-, 153, 159,	165, 187, 188, 190.
169, 185, 190.	Wyldeман, Claeys de-, 151.
Wautier, Jan le-, 167.	Willemszeune, Renault, 150, 154,
Wautyer, Alaerd, 167.	161, 176, 177, 178, 187.
Weale, J., 144, 145.	Wouwe, Clais de-, 172, 183, 184.
Weghe, Luuc van de-, 189.	Wulphuuse, Loys van den-, 159.
Wesel (Duitsland), 138, 168.	Zeghers, Jan, 171.

DE BOUWREKENING VAN DE SCHUUR TE SCUERINGHE, 1333

De straatweg, die de dorpskom van Zuienkerke met de Nieuwmunsterstraat te Houtave verbindt, dwarst, vooraleer het dorp te verlaten de Blankenbergse vaart. Wanneer men de vaart bereikt ziet men noord van de straatweg twee hofsteden liggen. Men heet ze het Groot en het Klein Schoringe¹. Zij zijn beide eigendom van het St. Janshospitaal te Brugge en vormden eertijds één enkel landbouwbedrijf, sedert de 13e eeuw bekend onder de naam Scueringhe, Scoeringhe, Schooringhe².

Onlangs werd de oude schuur die er zich bevond naar het openluchtmuseum van Bokrijk overgebracht, en zal daar voortaan als model van een Westvlaamse polderschuur prijken. Over de ouderdom van die schuur is men het niet eens, doch het staat vast dat zij niet te vereenzelvigen is met de schuur die door het St. Janshospitaal in 1333 werd gebouwd. Overblijfsels van de veertiende-eeuwse schuur zijn niet bekend, wel echter de bouwrekening. Deze wordt hierna uitgegeven naar de originele tekst die te Brugge op het archief van het St. Janshospitaal onder de rubriek «rekeningen 52b» is bewaard (tekst A) en waarvan een tweede exemplaar voorhanden is op het rijksarchief te Brugge onder de rubriek «Aanwinsten 1906» (tekst B).

Die schuur moet indrukwekkend geweest zijn, zoals men uit de rekening kan afleiden. Het was een gebouw uit bak-

1. *Dit is West-Vlaanderen. Steden, Gemeenten, Bevolking*, deel III, Brugge, 1962, blz. 2232.

2. G. Himpens, *Het St. Janshospitaal te Brugge (vóór 1188-1350)* Onuitgegeven lic. proefschrift, Leuven 1956, blz. 100-101. Zie ook: K. De Flou, *Woordenboek der Toponymie van Westelijk Vlaanderen*, deel XIV, Brugge 1933, kol. 306-308.

stenen (teghelen), waarbij wellicht aan de hoeken en aan de deuromlijsting natuursteen (witten stenen) werd gebruikt. De bekapping was in hout en bedekt met stro (gloy) dat met roeden en teen bevestigd was.

Het had een belangrijke omvang. In het geheel verbouwde men immers 26 last en een partij van 17.000 stenen; daar de last stenen 3 lb. -0-0 of 60 s. betaald werd en de partij van 17.000 stenen tegen 5 lb. -2-0 of 102 s. verrekend werd komt ieder last op $60 \times 17.000 : 102$ of 10.000 stenen wat het totaal verbouwde stenen op $26 \times 10.000 + 17.000$ of 277.000 brengt.

Het hout werd met twee schepen aangevoerd, en ter plaatse tot planken (bard) verwerkt. In het geheel verkreeg men 780 planken³ verdeeld in 400 grote en 380 kleine (de verhouding is nagenoeg 3 tot 1)⁴. Bovendien werden nog 200 stuks van een bijzondere soort (cnorhout) gebruikt. Daar die 200 stuks 5 lb. -18-0 of bijna 71 d. per 10 stuks kosten, terwijl de planken voor het bewerken alleen voor de kleine nagenoeg 24 d. en voor de grote 72 d. per 10 stuks kosten, is het duidelijk dat cnorhout van minderwaardige kwaliteit is.

Het metselwerk werd uitgevoerd door twee ploegen die ieder bestonden uit één ploegbaas, 3 metsers en 3 helpers. De timmerlieden zijn acht in getal en kunnen als volgt ingedeeld worden: 3 hoofdwerkers, 4 helpers en één knecht. Het loon van de ploegbazen en hoofdwerkers is twee- tot driemaal zo hoog als dit van de helpers. Eén van de helpers (Lamsin de Grave) levert bovendien een aantal latten.

Het is niet onmogelijk dat onder de timmerlieden en metsers een aantal verwanten bij het bouwen van de schuur optraden: in alle geval komt éénzelfde familienaam drie-maal voor; de twee timmerlieden Jan de Smet en Jan f. Jans Smeets (in tekst B: Jan f. Smeds) kunnen vader en zoon zijn.

Ten slotte dient opgemerkt te worden dat bij het strodekken een aantal kinderen (Jans Dievels kinderen) tewerkgesteld werden.

Bij het bouwwerk werden 955 en drie 1/2 hoed kalk

3. Bovendien wordt Pieter Sandersze 43 s. 8 d. betaald voor het houwen van een ongekend aantal barden.

4. De prijs voor de bewerking tot planken kost inderdaad 24 d. per 10 stuks voor de kleine en 72 d. per 10 stuks voor de grote.

gebruikt wat moet neerkomen op ongeveer één hoed per 300 stenen. Voor de kalk blijkt het onmogelijk een eenheidsprijs te berekenen terwijl anderzijds vaststaat dat voor iedere aankoop de eenheidsprijs weer anders is.

In het totaal verhouden de uitgaven voor materialen en deze voor arbeid zich ongeveer als 9 en 5, terwijl de onkosten voor het bouwen van de schuur $1/8$ van de totale uitgaven van het St. Janshospitaal voor het jaar 1332-1333 vertegenwoordigen ⁵.

J.A. MERTENS

Tekst

Tekst A : Rolrekening 1332-1333. Origineel (Archief St. Janshospitaal, Rekeningen 52 b).

Tekst B. : Rolrekening 1332-1333. Origineel (Rijksarchief Brugge, Aanwinsten 1906).

De van tekst A afwijkende versies worden in het apparaat aangegeven. De rekening vermeldt de bedragen in parisis-munt.

Uutigheven van den costen die de scuere van Scueringhe coste te makene.

Int eerste, van enen scepe houds	L lb.XII d.
Item van uut te doene ende van ladene	XXVII s. VIII d.
Item van enen andren scepe houds	CXVII lb.
Item den pijnres	XLVI s.
Item van dams te makene ende linen	XIIII s.
Item Hannin metten wive	XIII s.
Item van IIC ^c cnorhouds	V lb.XVIII s.
Item van IIIC ^c ende LXXX bard te hauwene	III lb.XVI $1/2$ s.
Item Pieters Sanderze van barden te hauwene	XLIII s. VIII d.
Item van IIIC ^c bard	XII lb.
Summe hierof	CXCV lb. XIX s.X d.

Item uutigheven van teghelen	
Pieter Amen van V lasten	XV lb.
Jan f.Weitins Maes van V lasten	XV lb.
Jan f. Willems f.Boudens van III $1/2$ last	XII lb.
Item idem van I $1/2$ laste	IIII $1/2$ lb.
Jan Blankaerde van II last	VI lb.
Item idem van I laste	III lb.III s.III d.
Meeus f.Maes van $1/2$ laste	XXXI s.VIII d.
Hannin Kersteloot van I laste	III lb.
Item idem van III laste	IX lb.
Jan van Niemonstre van III lasten	IX lb.
Jan f.Willems Nix van $1/2$ laste	XXX s.

5. Het rekenjaar in het St. Janshospitaal loopt van mei tot mei. De uitgaven bedroegen in 1332-1333 3187 lb. 11 s. 1 d. Indien wij geen rekening houden met lijf- en erfrenten belopen de uitgaven slechts 2133 lb. 1 s. 10 d. ; in dat geval vertegenwoordigt de uitgave voor het bouwen van de schuur te Scueringhe ruim $1/4$ (27%) van het uitgegeven bedrag.

Wettin ¹ Spane van XVII ^M	V lb.II s.
Summe hierof	LXXXIII lb. XVII s.
Item uutigheven van calke	
Van IIC hoed calcs	XV lb.
Item van IIC ende LXXIX hoed	XII 1/2 lb.
Item van draghene	XI s.VIII d.
Item van LXXXVI 1/2 hoed	LV s.
Item van draghene	VII s.X d.
Item van IC 1/2 hoed	VII lb.VII s.
Item van draghene	VII s.III d.
Item van IIC 1/2 hoed	XII lb.
Item van draghene	VII s.X d.
Summe hierof	LII lb.III s.VII d.
Item uutigheven van ysere	
Broeder Wouteren ² den Smet der ³ Does	XVIII 1/2 lb.
Item van garrendelhaken	III s.III d.
Item van cricwerven	VII s.
Item van naghelen	II s.II d.
Item van roete ten naghelen	II s.
Item Jans f.Jans Costers van M ende LXXII pond weghens	XVI lb.XIX d.
Item idem van VIC ende XXVII pond weghens	XIII lb.II s.
Item van scuppen	III s.
Item van VC naghelen	V s.
Item van VC 1/2 lasscengahelen	XI s.
Item van II paer spanghen	III s.
Item van II clinken	XVI d.
Item van II paer spanghen	II s.VIII d.
Item van II clinken	XVI d.
Item idem	XIII s.
Pieter den slotemakere vanden sloten	XLIII s.VIII d.
Summe hierof	LIII lb.XV s.I d.
Item uutigheven van maetsene	
Wouter den Smet	XIII lb.XVII s.III d.
Clais van Slipen	XIII lb.XII s.
Clais Jordane	III lb.XVI s.
Pieter van Zaerkengheem	III lb.XIII s.III d.
Pieter van Veltacker	III lb.VI s.VIII d.
Clais Willaerd	VI lb.X s.VIII d.
Jan f.Roegaers	L s.VIII d.
Hannin van Scepstale	LVIII s.VIII d.
Stasin Bernaerd	III lb. XXII d.
Hannin van Laepscuere	III lb.V s.I d.
Hannin f. Heins	V lb.V s.III d.
Willem Balde	XLVI s. VIII d.
Lamsin f.Wouters	XLV s. III d.
Coppin de ⁴ Teghelare	XLIX s.III d.
Summe hierof	LXXII lb.XVIII s.XI d.

¹Weitin ; ²Wouter ; ³ter ; ⁴den.

Item uutigheven van timmerne	
Jan den Smet ⁵	XIIII lb.II s.VIII d.
Jan f.Jans Smeets ⁶	XVI lb.VIII s.
Jan van Zeland	III lb.XIIII s.VIII d.
Lamsin die ⁷ Grave	VI lb.
Riquaerd den Wec	XIII lb.XVI d.
Hughen van Moerkerke ⁸	IIII lb.XVI s.
Hannin Maes	IIII lb.X s.VIII d.
Lamsin van Ghelewen	XXXIX s.VIII d.
Summe hierof	LXIIII lb.XIII s.
Item uutigheven van diveerser dinghen	
Bertelmeeuse den Caerdemakere van latten	XVII 1/2 lb.
Lamsin den Grave van latten	V s. IIII d.
Van witten stenen	IIII lb.II s.VIII d.
Van stenen te hauwene	XLII s.
Van zaghene Guedine	XI lb.XVI s.
Item Jan Crulline	XXIIII s.
Item van zande	X s.
Lodewike van biere	III lb.XII s.
Van roeden ende van teen	III lb.XVI s. II d.
Van deckene Jans Dievels kindren ⁹	IIII lb.XIIII s.IIIII d.
Item Pieter Lolen ¹⁰	III lb.VIII s.IIIII d.
Item Heine Brantine	LI s.IIIII d.
Item Pieter Coddemanne ¹¹	VII 1/2 s.
Item Ghisen van Bederwaen	XVIII s.
Item van XXV ^c 1/2 scove gloys	V lb.IX 1/2 s.
Summe hierof	LXII lb.VI s.II d.

EEN ONBEKENDE BRUGSE DRUK
VAN QUIRINUS VAN BELLE
BETREFFENDE DE TOLRECHTEN TE NIEUWPOORT

Quirinus van Belle, omstreeks 1519 te Brugge geboren, was ongeveer zevenentwintig jaar oud toen hij meesterdrukker te Brugge werd. Hij bleef aldaar gevestigd tot hij in 1566 de stad ontvluchtte, blijkbaar wegens financiële moeilijkheden. Wel keerde hij naderhand naar Brugge terug, maar hij oefende er niet meer het drukkersbedrijf uit. Gedurende zijn drukkersperiode woonde van Belle in het huis *De Kardinaalshoed*, ook genaamd *De Gouden Hand*, aan de noordzijde van de Noordzandstraat.

Wat van Belle als drukker heeft voortgebracht, schijnt niet zeer belangrijk te zijn geweest. Naar het getuigenis van Jacob Jansseune, die bij hem als knecht heeft gewerkt, was

⁵Smed; ⁶Smeds; ⁷den; ⁸Moerkerke; ⁹kinderen; ¹⁰Loie; ¹¹Coddeman.